

Huiszwaluwen aan de Dwarskade

Begin september 2005 wordt ik gebeld door Bernhard Nanninga, een NMP-lid die aan de Kerkweg in Pijnacker woont en jarenlang huiszwaluwnesten aan zijn huis heeft gehad. In de winter van 2004/2005 is het laatste nest eraf gevallen en in de zomer zijn er geen nieuwe voor in de plaats gekomen.

Bernhard stelt voor om een bezoek te brengen aan Addy en Leo Meewisse, de eigenaren van een huis aan de Dwarskade in Nootdorp met een stuk of 20 huiszwaluwnesten eraan. Addy en Leo hebben ervaring opgedaan met het aanbieden van kunstnesten en klei. Daar willen we meer van weten!

Op 12 september 2005 gaan we er heen. Via de Noordkade fietsen we van Pijnacker richting Nootdorp. Daarna nemen we het fietspad dat tussen de Dobbeplass en de Bieslandse polder ligt en vervolgens steken we links de Poldervaart over om direct weer rechts de Tweemolentjesvaart over te steken. Dan staan we aan het begin van de Dwarskade en even later zijn we bij het huis van de familie Meewisse.

Leo vertelt over de ontwikkeling van het aantal huiszwaluwnesten aan de Dwarskade. Het eerste nestje aan hun huis dateert van 1997. Daarna groeide het aantal langzaam naar 8 stuks en kwamen er ook nesten aan andere huizen in de buurt. In 2004 was er een doorbraak met in totaal 45 nesten verdeeld over 9 woningen. Deze spectaculaire toename valt samen met de aanleg van een woonwijk in het aangrenzende weiland. Door het bijbehorende grondverzet kwam klei beschikbaar als bouw materiaal voor huiszwaluwnesten en bovendien ontstonden er verwilderende plas dras terreintjes, waar de zwaluwen volop insecten konden vinden. Deze gunstige omstandigheden zijn natuurlijk van tijdelijke aard en de woonwijk is inmiddels al weer bijna voltooid. In 2005 is het aantal nesten vrijwel hetzelfde gebleven als in 2004, maar de toekomst van de kolonie is onzeker.

Natuurlijke nesten

Samen met Leo bekijken we de nesten aan hun huis. Tot mijn verbazing steken er nog kopjes van jonge huiszwaluwen uit enkele nesten. Huiszwaluwen blijken echter van mei tot diep in september te broeden, dus uitzonderlijk is het niet dat er nog jongen aanwezig zijn. Leo vertelt dat deze septemberjongen een aardige kans hebben om uit te vliegen, maar als het weer omslaat vertrekken de ouders zonder pardon naar het zonnige zuiden. Ook als de jongen nog niet zijn uitgevlogen.

Het valt me op dat er direct onder een aantal nesten losse klontjes klei tegen de muur zijn geplakt. Eenzelfde verschijnsel heb ik gezien bij de kolonie aan de Hildelaan in Delfgauw. Het lijkt er op dat het nesten van onder af worden opgebouwd naar de dakrand toe. Misschien zijn die klontjes een eerste aanzet, waarmee de huiszwaluwen aftasten wat een goede plek is om de bouw te beginnen.

Ieder nest aan het huis van Addy en Leo heeft zijn eigen verhaal. Leo wijst op een zwart met grijs gekleurd nest. In de omgeving van Pijnacker zijn de nesten grijs als ze van goede klei zijn gemaakt. Bij dit tweekleurige nest is een grondsoort gebruikt die minder geschikt is, waardoor het nest meer kans heeft om naar beneden te vallen. Om dat te voorkomen heeft Leo

er een plankje onder gemaakt dat het nest ondersteunt. Dat heeft hij ook gedaan bij 6 andere nesten.

Leo en Addy vertellen aan de hand van foto's over een nest dat ze gezamenlijk met een paartje huiszwaluwen hebben gebouwd. De vogels waren aan een nest begonnen, maar al spoedig dreigde het te scheuren. Tot twee keer toe zijn Addy en Leo op een lange ladder naar boven geklommen om de scheuren te repareren met pottenbakkersklei. Door deze reddingsactie hebben de huiszwaluwen succesvol in dat nest kunnen broeden.

Pottenbakkersklei was al op voorraad, want Addy heeft een keramiek atelier en is misschien wel net zo dol op klei als huiszwaluwen. Omdat de vogels moeite hadden om goede klei te vinden, ontstond de gedachte om pottenbakkersklei aan te bieden door middel van een grote bak in de tuin. De zwaluwen maakten echter geen gebruik van dit genereuze aanbod. Waarschijnlijk herkennen ze de omstandigheden niet als een plek waar je bouw materiaal kunt vinden.

Kunstnesten

Aan het huis hangen naast gewone nesten ook nog 4 kunstnesten. Leo vertelt dat de huiszwaluwen er niet graag in nestelen. Hij heeft zijn best gedaan ze zo aantrekkelijk mogelijk te maken, onder andere door de invliegopening gladder te maken, maar de meeste kunstnesten bleven onbewoond. Dezelfde ervaring heeft hij opgedaan met kunstnesten die hij bij verschillende andere mensen heeft geplaatst. De huiszwaluwen willen er niet in broeden. Dat is jammer, want ik had gehoopt dat het aanbieden van kunstnesten de verminderde beschikbaarheid van bouw materiaal zou kunnen ondervangen.

Door bijzondere omstandigheden is er trouwens toch een kunstnest bewoond geweest aan het huis van Leo en Addy. Tegen het desbetreffende kunstnest was een natuurlijk nest aangebouwd, dat er op een gegeven moment dreigde af te vallen. De jonge zwaluwen zijn toen op eigen kracht, vlak voordat het nest omlaag stortte verhuisd naar het kunstnest. Daar zijn ze in gebleven tot ze groot genoeg waren om uit te vliegen.

Zelf heb ik een paar jaar geleden gezien dat in een huiszwaluw kunstnest aan het gemaaltje bij het Krekengebied een pimpelmezenpaar nestelde. Leo heeft dat ook wel eens waargenomen, maar hij vertelt erbij dat de kunstnesten eigenlijk te ondiep zijn voor mezen, waardoor de jongen te vroeg het nest verlaten. Voor mezen zijn huiszwaluw kunstnesten dus ongeschikt. Misschien is het in sommige gevallen aan te bevelen om kunstnesten te verwijderen als ze na een aantal jaar nog niet door huiszwaluwen worden bewoond.

We hebben het nog even over de mest die de vogels achterlaten. Leo en Addy hebben geen bezwaar tegen de hoopjes poep die zich onder de nesten opstapelen. Leo wijst ons wel naar een nest waarvan de opening tegen de muur aan ligt. Bij dat specifieke nest komt de mest tegen de gevel. Dat ziet er niet echt mooi uit en het verdwijnt ook minder gemakkelijk dan op de grond. Maar die kleine schoonheidsfout wordt de huiszwaluwen vergeven.

Caroline Elfferich, april 2006